

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

**Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης του Ιατρικού
Συλλόγου Αθηνών (ΤΕΑ ΙΣΑ) ΝΠΙΔ**

ΙΟΥΝΙΟΣ 2024

Περιεχόμενα

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
1.1 ΤΗΡΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ, ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ, ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ, ΕΓΚΡΙΣΗ	3
1.2 ΣΚΟΠΟΣ, ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.....	3
1.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ – ΓΕΝΙΚΑ.....	4
2.ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	5
2.1 ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ/ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	5
2.2. ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	7
2.3 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ (ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ).....	9
2.4 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	10
2.5 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ.....	11
3. ΡΟΛΟΙ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ.....	13
3.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	13
3.2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	13
3.3 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ.....	13

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών – Ν.Π.Ι.Δ. (εφεξής: «Το Ταμείο») καταρτίζει την Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνων (εφεξής: «η Πολιτική») με σκοπό:

- την περιγραφή των αρχών, μεθόδων και διαδικασιών που εφαρμόζει για την αναγνώριση, εκτίμηση και διαχείριση των κινδύνων που το αφορούν,
- τη διασφάλιση της εφαρμογής των ανωτέρω διαδικασιών και πρακτικών,
- καθώς και την αποτύπωση του ευρύτερου πλαισίου Συστήματος Διακυβέρνησης του Ταμείου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) εγκρίνει και υιοθετεί την Πολιτική, με σκοπό την παροχή γενικών αρχών και οδηγιών για τη διαχείριση των κινδύνων προς:

- τη Διοίκηση,
- τα Υπεύθυνα Πρόσωπα των βασικών λειτουργιών και
- το προσωπικό του Ταμείου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο φέρει την ευθύνη για:

- τον σχεδιασμό,
- τον καθορισμό της στρατηγικής και
- την παρακολούθηση της εφαρμογής της Πολιτικής.

Για την επίτευξη των ανωτέρω, ορίζει Υπεύθυνο Διαχείρισης Κινδύνων (εφεξής: «Διαχειριστής Κινδύνων»), ο οποίος προΐσταται της Λειτουργίας Διαχείρισης Κινδύνων.

Η Πολιτική εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο κατόπιν εισήγησης του Διαχειριστή Κινδύνων. Ο Διαχειριστής Κινδύνων υποβάλλει προτάσεις σχετικά με τον σχεδιασμό, τη στρατηγική και την εφαρμογή της Πολιτικής και παρακολουθεί την εφαρμογή της. Το ΔΣ αξιολογεί την επάρκεια, την αποτελεσματικότητα και τη συμμόρφωση της Πολιτικής με το καθορισμένο επίπεδο ανάληψης κινδύνου.

1.1 Τήρηση εγγράφου, επισκόπηση, επικαιροποίηση, έγκριση

Η Πολιτική επανεξετάζεται και επικαιροποιείται:

- κάθε φορά που εκδίδονται νέες οδηγίες από τις αρμόδιες Εποπτικές Αρχές,
- σε κάθε περίπτωση ουσιώδους μεταβολής στο προφίλ κινδύνου του Ταμείου.
- Τουλάχιστον ανά τριετία, σύμφωνα με το άρθρο 32 του Νόμου 5078/2023, όπως εκάστοτε ισχύει.

Τηρείται αρχείο με όλες τις εκδόσεις της Πολιτικής, από την αρχική έως και την πιο πρόσφατη, το οποίο είναι διαθέσιμο προς έλεγχο από τις αρμόδιες αρχές, εφόσον ζητηθεί.

1.2 Σκοπός, επιδιωκόμενοι στόχοι και πεδίο εφαρμογής

Το Ταμείο, αναγνωρίζοντας την ανάγκη για αναγνώριση, μέτρηση, παρακολούθηση και έλεγχο του συνόλου των κινδύνων που αναλαμβάνει, έχει αναπτύξει και εφαρμόζει την παρούσα Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνων.

Κύριοι στόχοι της Πολιτικής είναι:

- Ο προσδιορισμός των κατηγοριών κινδύνου και των μεθόδων μέτρησής τους.
- Η περιγραφή του τρόπου διαχείρισης κάθε κατηγορίας κινδύνου, καθώς και κάθε ενδεχόμενης συσσώρευσης κινδύνων.
- Η σαφής κατανομή αρμοδιοτήτων και υπευθυνοτήτων ως προς τη διαχείριση των κινδύνων.
- Ο προσδιορισμός και η εφαρμογή κατάλληλων μεθόδων διαχείρισης κινδύνων.
- Η διασφάλιση διαρκούς συμμόρφωσης με τις κανονιστικές απαιτήσεις — τόσο ποιοτικές όσο και ποσοτικές — καθώς και με τις βέλτιστες εποπτικές και επαγγελματικές πρακτικές.
- Η υποστήριξη της επίτευξης των στρατηγικών στόχων του Ταμείου μέσω μιας ισχυρής και συνεπούς διαχείρισης κινδύνων.

1.3 Διαχείριση κινδύνου – Γενικά

Ως «Διαχείριση Κινδύνου» νοείται το σύνολο των διαδικασιών που αποσκοπούν στην κατηγοριοποίηση, ανάλυση και αντιμετώπιση των κινδύνων που ενδέχεται να ανακύψουν κατά τη λειτουργία του Ταμείου.

Η Λειτουργία Διαχείρισης Κινδύνων είναι ενσωματωμένη τόσο στην οργανωτική δομή όσο και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων του Ταμείου.

Η Πολιτική περιλαμβάνει τις ακόλουθες διαδικασίες, οι οποίες αφορούν την αναγνώριση και διαχείριση των κινδύνων:

- Καταγραφή, κατηγοριοποίηση και περιγραφή των κινδύνων.
- Περιγραφή ενεργειών παρακολούθησης και μείωσης/αντιμετώπισης των κινδύνων.
- Ορισμός των αρμόδιων προσώπων για τη διαχείριση των κινδύνων, ανάλογα με το επίπεδο εμφάνισής τους (Διαχειριστές Κινδύνου).

2.Κατηγορίες κινδύνου

Οι βασικές κατηγορίες κινδύνων που ενδέχεται να αντιμετωπίσει ένα Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης είναι οι εξής:

- Ασφαλιστικός / Αναλογιστικός Κίνδυνος
- Κίνδυνος Αγοράς – Επενδυτικός Κίνδυνος
- Κίνδυνος Αντισυμβαλλομένου (Πιστωτικός Κίνδυνος)
- Κίνδυνος Ρευστότητας
- Κίνδυνος Κεφαλαιακής Επάρκειας
- Λειτουργικός Κίνδυνος

Οι ανωτέρω κατηγορίες κινδύνων αναλύονται και περιγράφονται στη συνέχεια της Πολιτικής, με βάση τους εξής άξονες:

- Περιγραφή και αναγνώριση του κινδύνου
- Εκτίμηση / μέτρηση του κινδύνου
- Διαδικασίες παρακολούθησης του κινδύνου
- Μέτρα αντιμετώπισης και μετριασμού του κινδύνου

2.1 Ασφαλιστικός/Αναλογιστικός κίνδυνος

Ως ασφαλιστικός ή/και αναλογιστικός κίνδυνος νοείται ο κίνδυνος αδυναμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του Ταμείου, εξαιτίας δημογραφικών ή άλλων μη αναμενόμενων μεταβολών. Πρόκειται για την απόκλιση από τις παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εκπόνηση της αναλογιστικής μελέτης (π.χ. παραδοχές θνησιμότητας) ή/και τη χρήση μη κατάλληλων αναλογιστικών μεθόδων αποτίμησης.

Η διαχείριση του εν λόγω κινδύνου εντάσσεται στο γενικό πλαίσιο της Πολιτικής Διαχείρισης Κινδύνων και περιλαμβάνει διαδικασίες αναγνώρισης, αξιολόγησης, μετριασμού, παρακολούθησης και αναφοράς του κινδύνου.

Αναγνώριση του κινδύνου

Το Ταμείο αναγνωρίζει ως πηγή αναλογιστικού κινδύνου τη μη επαλήθευση των βασικών παραδοχών της ετήσιας αναλογιστικής μελέτης, η οποία διενεργείται με ημερομηνία αναφοράς την 31/12 κάθε έτους.

Οι κύριες παραδοχές που ενδέχεται να επηρεάσουν τον αναλογιστικό κίνδυνο περιλαμβάνουν:

- Επιτόκιο επενδύσεων
- Πίνακες θνησιμότητας
- Πίνακες ανικανότητας
- Πληθωρισμός
- Τρόπο ένταξης νέας γενιάς

- Χειρισμό ανενεργών ασφαλισμένων
- Διαχειριστικά έξοδα
- Εισφορές επί παραγωγής & προβλεπόμενη αύξησή τους
- Ηλικίες κανονικής αποχώρησης
- Παροχές ανενεργών ασφαλισμένων

Αξιολόγηση του Κινδύνου

Ο βασικός δείκτης που παρακολουθείται είναι η εξέλιξη των Χρηματοροών ως αποτέλεσμα μεταβολών στις βασικές παραδοχές της αναλογιστικής μελέτης.

Μετριασμός του Κινδύνου

Ο μετριασμός επιτυγχάνεται μέσω της ορθής επιλογής και επικαιροποίησης των βασικών παραδοχών της αναλογιστικής μελέτης, ώστε να λαμβάνονται τεκμηριωμένες και έγκαιρες αποφάσεις.

Παρακολούθηση και Αναφορά του Κινδύνου

Η παρακολούθηση του αναλογιστικού κινδύνου πραγματοποιείται από κοινού από τη Λειτουργία Αναλογιστικών Μελετών και τη Λειτουργία Διαχείρισης Κινδύνων, με βάση τα αποτελέσματα των αναλογιστικών εκτιμήσεων.

Η αναφορά πραγματοποιείται μέσω:

- Της ***Ετήσιας Αναλογιστικής Μελέτης***
- Της ***Ετήσιας Έκθεσης Διαχείρισης Κινδύνων***.

2.2. Κίνδυνος Αγοράς – Επενδυτικός Κίνδυνος

Ο κίνδυνος αγοράς ορίζεται ως ο κίνδυνος ζημίας ή δυσμενούς μεταβολής στη χρηματοοικονομική κατάσταση του Ταμείου, ο οποίος απορρέει, άμεσα ή έμμεσα, από διακυμάνσεις στο επίπεδο και στη μεταβλητότητα των αγοραίων τιμών των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και των χρηματοπιστωτικών μέσων του Ταμείου.

Πιο συγκεκριμένα, ο κίνδυνος αγοράς δύναται να προκύψει από μεταβολές στα εξής:

- Τιμές μετοχικών τίτλων
- Επιτόκια
- Αξία ακίνητης περιουσίας
- Πιστωτικά περιθώρια (credit spreads)
- Συναλλαγματικές ισοτιμίες
- Τιμές Παραγώγων

Ο κίνδυνος αγοράς αναλύεται στις ακόλουθες επιμέρους κατηγορίες:

- **Κίνδυνος επιτοκίου:** Ο κίνδυνος απώλειας αξίας περιουσιακών στοιχείων λόγω μεταβολών στα επιτόκια. Ιδιαίτερα επηρεάζονται επενδύσεις σε σταθερού εισοδήματος μέσα, όπως ομόλογα και προθεσμιακές καταθέσεις.
- **Κίνδυνος μετοχών:** Ο κίνδυνος ζημίας που προκύπτει από διακυμάνσεις στις τιμές των μετοχικών τίτλων στους οποίους έχει τοποθετηθεί το Ταμείο.
- **Κίνδυνος ακίνητης περιουσίας:** Ο κίνδυνος μείωσης της αξίας της ακίνητης περιουσίας του Ταμείου λόγω αρνητικών μεταβολών στις τιμές της αγοράς ακινήτων.
- **Κίνδυνος πιστωτικού περιθωρίου (credit spread risk):** Ο κίνδυνος απώλειας από διακυμάνσεις των πιστωτικών περιθωρίων σε σχέση με τη δομή των επιτοκίων χωρίς κίνδυνο (risk-free interest rate term structure). Αφορά επενδύσεις σε ομόλογα και προθεσμιακές καταθέσεις.
- **Κίνδυνος συγκέντρωσης:** Ο κίνδυνος απώλειας που προκύπτει από την υπερβολική συγκέντρωση επενδύσεων σε συγκεκριμένο συνεργαζόμενο μέρος ή σε περιορισμένο αριθμό επενδύσεων. Ο κίνδυνος αυτός ενδέχεται να αφορά και επενδύσεις σε ακίνητα.
- **Συναλλαγματικός κίνδυνος:** Ο κίνδυνος ζημίας λόγω διακυμάνσεων στις ισοτιμίες ξένων νομισμάτων έναντι του ευρώ, ο οποίος προκύπτει όταν υπάρχουν επενδύσεις σε νομίσματα διαφορετικά από το ευρώ.
- **Κίνδυνος Παραγώγων:** Ο κίνδυνος αυτός προκύπτει από τη μεταβλητότητα των τιμών των παραγώγων.
- **Κίνδυνος Ρευστότητας:** Ο κίνδυνος ρευστότητας αφορά στην τυχόν αδυναμία του Ταμείου να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες κυρίως υποχρεώσεις του και πηγάζει από την ενδεχόμενη δυσκολία ρευστοποίησης των περιουσιακών του στοιχείων.
- **Περιβαλλοντικούς, Κοινωνικούς και σχετικούς με τη Διακυβέρνηση Κινδύνους (ESG):** Ο κίνδυνος ESG αφορά περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και κινδύνους

διακυβέρνησης που προκύπτουν από τα περιουσιακά στοιχεία του επενδυτικού χαρτοφυλακίου.

Ο κίνδυνος αγοράς αποτελεί συνάρτηση τόσο των εξωτερικών διακυμάνσεων των τιμών στην αγορά όσο και των εσωτερικών επενδυτικών επιλογών του Ταμείου.

Η επενδυτική πολιτική του Ταμείου εφαρμόζεται στο πλαίσιο συντηρητικής προσέγγισης, με στόχο τη διασφάλιση της **ασφάλειας**, της **ποιότητας**, της **ρευστότητας** και της **κερδοφορίας** του συνολικού επενδυτικού χαρτοφυλακίου.

Η διαδικασία αναγνώρισης και διαχείρισης του κινδύνου αγοράς από το Ταμείο περιλαμβάνει τα εξής βήματα και προσεγγίσεις:

Αναγνώριση Κινδύνου Αγοράς

Το Ταμείο αναγνωρίζει και αποδέχεται τους εξής τύπους κινδύνου αγοράς, σύμφωνα με τις επενδυτικές του επιλογές (ομόλογα, μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια και προθεσμιακές καταθέσεις):

- Κίνδυνος Επιτοκίου
- Κίνδυνος Μετοχών
- Κίνδυνος Διαφοράς Επιτοκίου ή Πιστωτικού Περιθωρίου
- Κίνδυνος Συγκέντρωσης

Διαδικασία Αναγνώρισης Κινδύνου Αγοράς

Η διαδικασία αναγνώρισης του κινδύνου αγοράς περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

1. Αναγνώριση Υφιστάμενων Ανοιγμάτων

Η Επενδυτική Επιτροπή σε συνεργασία με τον Διαχειριστή Επενδύσεων και τον Διαχειριστή Κινδύνων αξιολογεί το προφίλ κινδύνου της αγοράς του Ταμείου σε τακτική βάση. Οι τρεις βασικοί στόχοι είναι:

- Επιβεβαίωση ότι όλα τα ανοίγματα του Ταμείου σε κίνδυνο αγοράς λαμβάνουν τη δέουσα προσοχή.
- Επανεξέταση της σημαντικότητας των κατηγοριών κινδύνου αγοράς και ενδεχόμενη προσαρμογή του προφίλ κινδύνου.
- Εντοπισμός νέων ανοιγμάτων σε κινδύνους που μπορεί να έχουν προκύψει λόγω αλλαγών στην αγορά ή άλλων παραγόντων.

2. Αναγνώριση Επιπτώσεων Από Αποφάσεις Διοίκησης

Οι βασικές κατηγορίες αποφάσεων της Διοίκησης που επηρεάζουν τον κίνδυνο αγοράς περιλαμβάνουν:

- **Αλλαγές σε Χαρτοφυλάκια Επενδύσεων:** Αυτές είναι τροποποιήσεις στις κατευθυντήριες γραμμές για τις επενδύσεις και σημαντικές στρατηγικές αλλαγές στη διαχείριση του χαρτοφυλακίου. Ο στόχος είναι η ανάληψη του κινδύνου να παραμένει εντός των καθορισμένων ορίων.
- **Στρατηγικές Αποφάσεις:** Αυτές οι αποφάσεις επηρεάζουν τη θέση του Ταμείου στην αγορά, και η εκτίμηση των επιπτώσεων τους στον κίνδυνο

αγοράς είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική διαχείριση του χαρτοφυλακίου.

3. Αναγνώριση Αναδυόμενων Κινδύνων:

Το Ταμείο παρακολουθεί διαρκώς την αγορά και τις συνθήκες της, προκειμένου να αναγνωρίσει νέους κινδύνους που ενδέχεται να προκύψουν από αλλαγές στην αγορά ή άλλες εσωτερικές και εξωτερικές συνθήκες.

Η πολιτική διαχείρισης κινδύνου του Ταμείου εστιάζει στην προληπτική αναγνώριση και παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική λειτουργία του χαρτοφυλακίου και η προστασία των συμφερόντων των δικαιούχων της ασφάλισης.

2.3 Κίνδυνος Αντισυμβαλλομένου (Πιστωτικός Κίνδυνος)

Ο πιστωτικός κίνδυνος ή κίνδυνος αντισυμβαλλομένου αναφέρεται στην πιθανότητα ζημίας ή δυσμενούς μεταβολής στη χρηματοοικονομική κατάσταση του Ταμείου, εξαιτίας διακυμάνσεων στην πιστοληπτική κατάσταση των εκδοτών τίτλων, των αντισυμβαλλομένων ή άλλων χρεωστών. Ο κίνδυνος αυτός προκύπτει κυρίως από την έκθεση σε χρεωστικούς τίτλους και καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα, και αφορά την πιθανότητα αθέτησης υποχρεώσεων, είτε μέσω χρεοκοπίας των εκδοτών είτε μέσω αθέτησης πληρωμών. Ο πιστωτικός κίνδυνος μπορεί να χωριστεί σε τρεις κύριες κατηγορίες:

- Κίνδυνος υποβάθμισης του βαθμού φερεγγυότητας
- Κίνδυνος χρεοκοπίας (default risk)
- Κίνδυνος αθέτησης αντισυμβαλλομένων

Αναγνώριση πιστωτικού κινδύνου

Πολύ σημαντικό βήμα για την αναγνώριση του πιστωτικού κινδύνου αποτελεί η αναγνώριση των πηγών από τις οποίες αυτός προκύπτει, καθώς και των διαδικασιών του Ταμείου που ενδέχεται να τον ενεργοποιήσουν. Η αναγνώριση πρέπει να γίνεται τόσο στις υφιστάμενες λειτουργικές διαδικασίες όσο και σε στρατηγικές αποφάσεις που δύνανται να προκαλέσουν μελλοντικές επιπτώσεις στο προφίλ πιστωτικού κινδύνου του Ταμείου.

Η Λειτουργία Διαχείρισης Κινδύνων είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση του προφίλ πιστωτικού κινδύνου του Ταμείου, με βασικούς στόχους:

- την επιβεβαίωση ότι όλα τα είδη πιστωτικών ανοιγμάτων έχουν ληφθεί υπόψη,
- την επανεξέταση της σημαντικότητάς τους συγκριτικά με την προηγούμενη περίοδο αξιολόγησης, και
- την αναγνώριση νέων θέσεων πιστωτικού κινδύνου που ενδέχεται να έχουν αναδυθεί.

Οι βασικές πηγές πιστωτικού κινδύνου περιλαμβάνουν:

- εκδότες ομολόγων (κρατικών και εταιρικών),
- τραπεζικά ιδρύματα,

- αντασφαλιστές,
- εκδότες παραγώγων προϊόντων,
- επενδύσεις σε τιτλοποιήσεις,
- δανειολήπτες.

Το Ταμείο αναλαμβάνει πιστωτικό κίνδυνο αποκλειστικά από εκδότες ομολόγων (κρατικών και εταιρικών) και από τραπεζικά ιδρύματα. Δεν αναλαμβάνει πιστωτικό κίνδυνο που μπορεί να προέλθει από επενδύσεις σε πιστωτικά παράγωγα ή τιτλοποιήσεις, καθώς, σύμφωνα με την ισχύουσα επενδυτική πολιτική, δεν επενδύει σε αυτού του είδους τα χρηματοοικονομικά προϊόντα.

2.4 Κίνδυνος Κεφαλαιακής Επάρκειας

Ο Κίνδυνος Κεφαλαιακής Επάρκειας αφορά την πιθανότητα το Ταμείο να μην διαθέτει επαρκή ίδια κεφάλαια ή αποθεματικά για την κάλυψη των υφιστάμενων ή/και μελλοντικών του υποχρεώσεων, γεγονός που θα μπορούσε να επηρεάσει τη φερεγγυότητα και τη χρηματοοικονομική του σταθερότητα. Ο εν λόγω κίνδυνος ενδέχεται να προκύψει είτε λόγω ανεπαρκούς χρηματοδότησης είτε λόγω μη επαρκούς δημιουργίας τεχνικών ή άλλων αποθεματικών. Προς αποφυγή αυτού του κινδύνου, το Ταμείο διατηρεί αποθεματικά σε επίπεδα που ανταποκρίνονται στις εκτιμώμενες υποχρεώσεις του, σύμφωνα με τις προβλέψεις των αναλογιστικών μελετών και το εφαρμοστέο θεσμικό πλαίσιο, ενώ παράλληλα παρακολουθεί περιοδικά την κεφαλαιακή του επάρκεια μέσω κατάλληλων δεικτών και αναφορών.

Αναγνώριση κινδύνου Κεφαλαιακής Επάρκειας

Η αναγνώριση του κινδύνου κεφαλαιακής επάρκειας συνιστά θεμελιώδες στοιχείο του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων του Ταμείου, καθώς αφορά την ικανότητά του να ανταποκρίνεται διαχρονικά στις υποχρεώσεις του έναντι των ασφαλισμένων. Κεντρικό ρόλο στη διαδικασία αυτή διαδραματίζει η αναλογιστική μελέτη, η οποία παρέχει τεκμηριωμένες εκτιμήσεις για τη διαμόρφωση των υποχρεώσεων του Ταμείου, λαμβάνοντας υπόψη δημογραφικές παραδοχές, οικονομικές προβλέψεις και άλλους κρίσιμους παράγοντες. Μέσω της συστηματικής παρακολούθησης των οικονομικών στοιχείων, της σύγκρισης με τις προβλέψεις της μελέτης και της ανάλυσης ενδεχόμενων αποκλίσεων, το Ταμείο είναι σε θέση να αναγνωρίζει έγκαιρα πιθανούς κινδύνους κεφαλαιακής ανεπάρκειας και να λαμβάνει τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα για τη διατήρηση της βιωσιμότητας και της φερεγγυότητάς του.

2.5 Λειτουργικός κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος αφορά την πιθανότητα ζημιών που μπορεί να προκύψουν από ανεπάρκειες ή αποτυχίες στις εσωτερικές διαδικασίες, στα πληροφοριακά συστήματα, στους ανθρώπινους πόρους ή και στην τήρηση αρχείων. Επιπλέον, περιλαμβάνει και τους κινδύνους που απορρέουν από την εξωτερική ανάθεση επιχειρησιακών λειτουργιών (outsourcing).

Ο λειτουργικός κίνδυνος μπορεί να προκύψει, ενδεικτικά, από:

- Εσωτερική ή εξωτερική απάτη,
- Ακατάλληλες εργασιακές συνθήκες και ζητήματα ασφάλειας στον χώρο εργασίας,
- Σχέσεις με εξωτερικούς συνεργάτες, ασφαλισμένους, εργαζομένους και συνταξιούχους,
- Καταστροφή φυσικών περιουσιακών στοιχείων,
- Τεχνικά σφάλματα ή βλάβες στα πληροφοριακά συστήματα,
- Παρεκκλίσεις από τις προβλεπόμενες εσωτερικές διαδικασίες διαχείρισης και λειτουργίας του Ταμείου.

Ο λειτουργικός κίνδυνος αποτελεί έναν από τους πλέον σύνθετους και διαρκώς εξελισσόμενους κινδύνους, καθώς απαιτεί συνεχή και επαρκή χρονική παρακολούθηση για την ασφαλή καταγραφή, αξιολόγηση και αντιμετώπισή του. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στους κινδύνους που είναι περισσότερο εμφανείς λόγω των αναγκών που έχουν προκύψει από την εφαρμογή του νέου Καταστατικού.

Παραδείγματα γεγονότων λειτουργικού κινδύνου

Κατηγορία Ζημιογόνου Γεγονότος	Παράδειγμα
Εσωτερική Απάτη	Υπάλληλος του Ταμείου αλλοιώνει στοιχεία ασφαλισμένου για να εγκρίνει καταβολή παροχής σε λογαριασμό τρίτου προσώπου με το οποίο συνεργάζεται
Εξωτερική Απάτη	Εξωτερικός χρήστης (π.χ. κάποιος που παριστάνει τον ασφαλισμένο) υποβάλλει πλαστά έγγραφα για να λάβει πρόωρα συνταξιοδοτική παροχή.
Σχέσεις με εξωτερικούς συνεργάτες	Ο πάροχος πληροφοριακού συστήματος του Ταμείου δεν τηρεί τα συμφωνημένα πρωτόκολλα ασφαλείας, με αποτέλεσμα να υπάρχει διαρροή προσωπικών δεδομένων ασφαλισμένων
Τεχνικά σφάλματα ή βλάβες στα πληροφοριακά συστήματα	Σφάλμα στο σύστημα υπολογισμού παροχών οδηγεί σε καταβολή λανθασμένων ποσών σε μεγάλο αριθμό συνταξιούχων, προκαλώντας λειτουργική αναστάτωση και οικονομικές απώλειες.

Αναγνώριση λειτουργικού κινδύνου

Ο λειτουργικός κίνδυνος αφορά την εμφάνιση ζημιών λόγω ακατάλληλων ή ανεπαρκών λειτουργικών διαδικασιών, ανθρώπινων λαθών, τεχνολογικών αποτυχιών ή εξωτερικών γεγονότων.

Υποκατηγορίες λειτουργικού κινδύνου

- i. **Κίνδυνος τεχνολογίας πληροφορικής/επικοινωνιών και ασφάλειας** : Περιλαμβάνει αποτυχίες λογισμικού, υλικού ή τηλεπικοινωνιών που μπορεί να οδηγήσουν σε μερική ή ολική απώλεια δεδομένων.
- ii. **Κίνδυνος Ανθρωπίνων Πόρων**: Περιλαμβάνει σφάλματα ή αστοχίες στην εκτέλεση των βασικών λειτουργιών του Ταμείου, όπως τις εισπράξεις εισφορών ή τις καταβολές παροχών, την προσθήκη ή αφαίρεση μελών καθώς και τους σχετικούς υπολογισμούς.
- iii. **Κίνδυνος Διαδικασιών**: Ο κίνδυνος αυτός γεννάται από την έλλειψη ή μη εφαρμογή διαδικασιών για την εκτέλεση των λειτουργιών και καθημερινών δραστηριοτήτων του Ταμείου.
- iv. **Κίνδυνος Απάτης**: Περιπτώσεις όπως η πλαστογραφία, αφαίρεση χρημάτων, ψευδείς δηλώσεις.
- v. **Κίνδυνος Κανονιστικής Συμμόρφωσης**: Περιλαμβάνει το νομικό περιβάλλον είτε με την αλλαγή της νομοθεσίας, είτε με την εμπλοκή του ταμείου σε νομική διαμάχη.
- vi. **Κίνδυνος Συνέχισης Δραστηριοτήτων**: Ο κίνδυνος αυτός σχετίζεται με την ικανότητα συνέχισης της δραστηριότητας του Ταμείου, η οποία εντοπίζεται στην τυχόν σοβαρή δυσλειτουργία ή και διακοπή της δραστηριότητας του Ταμείου σε περίπτωση επέλευσης κάποιου εξωτερικού συμβάντος.
- vii. **Κίνδυνος Φήμης**: Περιλαμβάνει την η προσβολή της φήμης του Ταμείου, η οποία μπορεί να προέλθει είτε από ασφαλισμένους, είτε από ενώσεις καταναλωτών.

3. Ρόλοι και Αρμοδιότητες

3.1 Διοικητικό Συμβούλιο, Επενδυτική Επιτροπή

Το Διοικητικό Συμβούλιο και η Επενδυτική Επιτροπή του Ταμείου παίζουν καίριο ρόλο στην υποστήριξη και εποπτεία του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων. Το Διοικητικό Συμβούλιο όντας τελικώς υπεύθυνο για την εν γένει επιτυχή λειτουργία του Ταμείου προς όφελος των ασφαλισμένων, εγκρίνει τις εκάστοτε εισηγήσεις της Επενδυτικής Επιτροπής, του Διαχειριστή Επενδύσεων και του Διαχειριστή Κινδύνων.

3.2 Λειτουργία Διαχείρισης Κινδύνων

Η Λειτουργία Διαχείρισης Κινδύνων αποτελεί βασικό πυλώνα του συστήματος εταιρικής διακυβέρνησης του Ταμείου, με στόχο τη διασφάλιση της αποτελεσματικής αναγνώρισης, αξιολόγησης, παρακολούθησης και ελέγχου των κινδύνων.

Οι βασικές αρμοδιότητες της περιλαμβάνουν:

- Παρακολούθηση της εύρυθμης λειτουργίας του Συστήματος Διαχείρισης Κινδύνων και υποβολή τακτικών αναφορών προς το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Υποστήριξη της Διοίκησης στη διαμόρφωση των στρατηγικών και πολιτικών διαχείρισης κινδύνων.
- Ορισμός και ανάπτυξη εργαλείων για τη μέτρηση και παρακολούθηση των επιμέρους κινδύνων.
- Κατάρτιση κατάλληλων αναφορών, ώστε να είναι δυνατή η άμεση αξιολόγηση της απόδοσης του συνολικού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων.
- Καθορισμός μεθοδολογιών για τη μέτρηση των κινδύνων σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές και το θεσμικό πλαίσιο.
- Συνεργασία με τους Risk Owners για τη διαμόρφωση των επιτρεπτών ορίων ανάληψης κινδύνου και διασφάλιση της τήρησής τους.
- Συντονισμός της ετοιμασίας αναφορών προς το Διοικητικό Συμβούλιο για την αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης κινδύνων και των ελέγχων.
- Η ανεξαρτησία, η τεχνική επάρκεια και η προσβασιμότητα της Λειτουργίας Διαχείρισης Κινδύνων στα αναγκαία δεδομένα αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την επιτυχία της αποστολής της.

3.3 Προσωπικό – Επιχειρηματικές Μονάδες

Το προσωπικό και τα στελέχη του Ταμείου φέρουν την κύρια ευθύνη για τη διαχείριση των κινδύνων που παρακολουθούν σε καθημερινή βάση. Όταν εντοπίζουν ζητήματα που αφορούν στη διαχείριση κινδύνου, οφείλουν να τα αναφέρουν στο Διοικητικό Συμβούλιο και στη Λειτουργία Διαχείρισης Κινδύνων, προκειμένου να διασφαλιστεί η έγκαιρη αντιμετώπιση και η αποτελεσματική παρακολούθηση των κινδύνων αυτών.